ԷԳ՝ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6098 — 3/16 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1906 — ՈՒՐԲԱԹ — 22 ՉԻԼՀԻՃՋԷ 1323 — ԷԳ՝ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6098

Նամակ կամ արտ եւ գրաւիւռ պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
Գալաթիա, Գալաթիա, Քամանճօ Փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ եւ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Գոյսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղր.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստալի փուլ կ'ընդունուի, 115 գրուշի փուլը 100 գրուշի հաշուով։
Տեղափոխութեան դիմաց բաժանորդագրոց կը վճարուի

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ 20

ԲԱՐԻԶ՝ ՆԱՒԱՀԱՆԳԻՍՏ

Թերեւս այս վերնագիրը զարմացնէ ձեզ, բայց քիչ մը համբերութիւն կը պարզէ եղելութիւնը։ Ֆրանսայի մէջ Ընկերութիւն մը կազմուած է, որուն անունն է Paris port de mer (Բարիզ նաւահանգիստ), եւ որուն, ուզուրդ է լսել, նպատակն է Ֆրանսայի մայրաքաղաքը ծովային նաւահանգիստ դարձնել։

Բարիզ։ որ հիմա լոկ Սէն փ գետի գետը ունի իր մէջ եւ ալեաքն գնդեցեալ է, հապա թէ հրաշագեղ տեսարան պիտի պարզէ, երբ ծովակներու քաղաք մը դառնայ, — կը թաղամ քանի տեսարանն եւ անտառեան այն մեծ զարգացմէ՝ որ հետեւանքը պիտի ելլայ, եթէ այդ մտադրութիւնը իրականանայ։ Եւ այդ մտադրութիւնը իրականանալու համար է որ վերոյիշեալ Ընկերութիւնը կազմուած է։ Այս օրերս ալ նոր դարձ մը տրուեցաւ այդ մտադրութեան, դէպ անոր գործադրութեան վերաբերեալ նոր դիր մը Ֆրանսայի հանրային շինութեանց նախարարին մատուցուցաւ «Բարիզ նաւահանգիստ» Ընկերութեան նախագիծին կողմէ։ Նախարարը լայնելով թէ անհապաղ համամիտ է այդ նպատակին, խոստացեր է քննել նիստիրը եւ իմացնել իր տեսութիւնը։

Ասիկա չի նշանակեր թէ քիչ տանէն պիտի տեսնի այդ ձեռնարկին, որովհետեւ դեռ շատ խոչընդոտներ պիտի անցնի, մինչեւ որ վերջնական հաստատութիւնը ձեռք բերուի եւ գործի ձեռնարկուի, բայց կը ցուցնէ թէ Ֆրանսայի հանրութիւնը եւ անոնց ոյժ տուող Ընկերութիւնը պարապ կեցած չեն։ Ուստի խորհելու թէ Բարիզ նաւահանգիստ ընելէն շատ ուրիշ դժուար, մեծ ուրագմանտա չինութեանց նրագիրներ ի գլուխ եւնած են արդէն դիտութեան քանանտ հրաշալի միջոցներուն շնորհիւ, երբոր տարտեսակ տեղ Բարիզը ծովու մօտեցնելու խոստութեանը վրայ։

Իսկ Բարիզը ծովու մօտեցնել ըսել՝ բարգաւաքեան ձեւ մը է լոկ։ իրապէս ծովն է որ Բարիզի պիտի մօտեցուի բնականաբար։ եւ առ ալ ոչ ուրիշ կերպով, բայց եթէ արուեստական ջրանցքով մը՝ որ բաղդատաբար այնքան հսկայական ձեռնարկ մը չէ օրքան Սուէզի պարանոցի պեղման եւ համանուն ջրանցքի բացման ձեռնարկութիւնը։ Կարնքսի եւ Քիլի ջրանցքներուն բացումներն ալ ուրիշ տարբերութիւններ են այս տեսակ չինութեանց հնարաւորութեանը։ Կը թաղամ ուրիշ Բոռնոման, զոր թեւ Ֆրանսական Ընկերութիւնը չյանձնցաւ ի գլուխ հանել, այլ տարուայ չեղաւ թէ Մարսելի Նաւահանգիստը պիտի հանեն ի գլուխ։ Ինչպէս որ Ֆրանսացիներն ալ պիտի կրնային հանել զայն, եթէ իր նպատակին տարբեր բան չյուսացնէին անոր վերաբերեալ դրութիւնը։

Դարձեալ դիտելու պէտք է թէ Նեւրպոլի եւ Ամերիկայի այլեւայլ երկիրներու մէջ այնքան բազմաթիւ ջրանցքներ չինուած են որ Բարիզ–Մանչ ջրանցքը հոս պտիրի պէս դիւրաւ ուսումնասիրելի պատառ մը կը համարուի արդէն ճարտարագիտութեան ասկեւ։ Ոչ ապագէն հարատարգիտական ունեցի հոկայ ձեռնարկներու ծրագիրներ պատրաստած կան դանազան հոգիներ, ինչպէս Մանչի ասկէն թիւնելի, Գալթիի ծովի մթացումի ծրագիրը։ Սրանք ատրակոյս չկայ թէ օր մը պիտի իրականանան։

Արդէն նոյն իսկ Ֆրանսայի մէջ անոնցմէ թիւ մը չեն կազմեր ներքին այլ եւ այլ ջրանցքներ, որոնց գլխաւորն է Լանկոտոքի ջրանցքը, որ Ռոն եւ Կարոն գետերը իրարու կը միացնէ, ալիքներ Աւլանտան Ոմկէանոսի Գիւանչեան ծոցը՝ Մէյնէրկուանի հետ հաղորդակցութեան կը դնէ։ Հետեւաբար Բարիզ ու Մանչ իրարու մօտենալ անկարելի բան մը չէ Ֆրանսական հարատարգիտութեան ու ձեռներեցութեան համար։ Մանաւանդ թէ ուրիշ Սէն գետը բնական օժանդակ մը է այդ ձեռնարկին, քանի որ Բարիզի մէջէն անցնելով Մանչի ծովը կը թափի։ Լը Հավր քաղաքի մօտ, համարեա գրեթէ կէս ճանգը, իր եղերքը ունենալով։ Նուազ նշանաւոր Ռուան քաղաքը, նախկին նորմանական դքսութեան ու գաւառի մայրաքաղաքը։ Հոն է սրինին թէ Բարիզը նաւահանգիստ վերածելու համար ուրիշ բան չկայ ընելիք. բայց եթէ Սէն գետը լայնել, խորացնել եւ անոր վրայ մը բերել, որ ամենէն մեծ նաւերն անդամ, թէ՛ ուռուցաս կան եւ թէ պատերազմական, իջնեն Բարիզի առիւ գալ, կենալ, փոխարինիլ զայն երկրորդ Լանտնի մը, ինչպէս Մանչէսթրէրը իրենց քաղաքը երկրորդ Լիվերպուլի մը վերածելու համար։ Մեբոի գետին մէջ ալ նոր ծովին հետ լայնարերութեան մէջ դրին։

Չմոռնանք գրել թէ ուղիղ ծրագիր մը ալ Գերմանացիք ունին Գերլինի նեղուցամբ, զոր կ'ուզեն Հիւսիսային ծովուն միացնել լրանցքով մը, Էլպա գետին մէջտեղը, օրուն մէկ ճիւղը, Սէրլ, Գերլինէն կ'անցնի արդէն։ Չե՛ որ Գերմանացիք ա՛յ մէկ բան չեն կրնար հոս կ'ուզեն մնալ Ֆրանսայինէրեն։ Բայց հաւանական չէ որ կամենան իրենց հանուս կորդները (Ֆրանսերէնը)։

Այս տարին կ'արժէ լիցնել թէ Զուիցերիացիները անգամ լոշնցնան իրենց երկիրը ծովուն հետ կապել, որովհետեւ Հռենոս գետին վրայէն մեծ մեծ նաւերը Հիւսիսային ծովէն մինչեւ Գալ (կամ Գալշ) կ'ելնեն որ իրենց առեւտրական ծովերի քաղաքն է։ Ուրեմն անդի չկայ տարակուսելու թէ օր մը նաւահանգիստ պիտի ելլայ Բարիզ։

Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՏՈՒԹԵԱՆ ՁԱՓԸ

Կրթական հարցերու նուիրուած երեք լօշուաներ ամիսներէ ի սկսեալ այն կարեւոր խնդիրին թէ դպրոցականները՝ ուսուցիչ թէ ուսանող՝ օրական քանի՞ ժամ դասախօսութեան պարապելու են։ Որոշ եղրակացութեան ու բանաւոր կարգադրութեան մը յանգելու համար, այս խնդիրին թեր ու դեմը քննելէ առաջ, հարկ է ճշդել թէ ի՞նչ կ'իմացուի դպրոցական աշխատութիւն ըսելով։ Ուստի՝ թէ ուսանող կրնան օրական մինչեւ 8–9 ժամ դպրոցին մէջ մնալ եւ ա՞ր եւ է կերպով անցնել իրենց ժամանակը։ Ա՛ս չէ, ուստի, մեր մտադրութեան ու քննութեան առարկայ ելլալու կ'ելլ. երկար կամ կարճ ժամանակ դպրոցին մէջ մնալու վրայ չէ խնդիրը, այլ մասնաւոր աշխատութեան յատկացուած ժամանակին առեւտրութիւնը կամ չափն է որ կարօտ է ճշդուելու։ Դպրոցին մէջ աղաց ամբողջ օր մը ի՞նչպէս կ'անցնէին իրենց ժամանակը. նախ՝ կոյ հաւաքումի, արձակումի, երթեւեկի, դասատ՝ ի, ճաշի, ազօթքի եւ ասանց պէս մասնաւոր աշխատութեան կամ լրացուցիչ պէտք չունեցող զբաղումներ, երկրորդ՝ կոյ հանդարտ եւ ինքնամփոփ աշխատութիւն—տերազատութեան կամ պատասխանութեան յատկացուած ժամանակը. եւ երրորդ՝ կոյ դասերու յատկացուած ժամանակը, ուր դասատուն ալ, դասատուն ալ պարտաւորեն բոլորովին հանգիստ իրենց աշքը՝ ըմբռնելու բացատրուող դասը, զայն կամ քանիսներ մարսել եւ իւրացնել։ Հա դպրոցականներէ(*) կը զրպրին այլեւայլ ձեւերու առակ. իրենց միացին դաս, դպրոցական՝ ին ալ կը զրպրի. դասերու տեսակին համեմատ. տեսակներէն եւ չէ՛ պիտի դէր իրենց որոշ դերը ունի դասական աշխատութեան այս երրորդ միջոցին, ուր հոգին ալ ու միտքն ալ իրենց ամէնէն սեւեռուն ու սիրեցի վիճակին մէջ լրացուած մնալու են։

Այս դասատարումէն մեկնելով՝ մենք կը խմբենք դպրոցի ազաց երեք կարգ։ 1. Շատ պզտիկները, որոնք փ-փ խակի ու խառն կերպով կը կատարեն իրենց աշխատութիւնը եւ զրօսանքի հետ կը խառնուի լուրջ ու մասնիւ դաս։ 2. Նախակրթարանի ու միջնակարգ դպրոցի հասակաւորները։ Անոնց ալ վերջիններուն վրայ է ենդերը եւ՝ փոքր ու ձեռնհաս դրթնական երկու վատահարներ՝ որոնց ձեւերու առակ՝ միւնոյն բանը կ'ասուրիին, այն է մասնաւոր աշխատութիւն ժամանակը կարնել, նոյն իսկ անոր արդիւնաւորումը ապահովելու համար։

Տիկին Հ. Ալպասեան կը կարդուի «Կիսօրեայ ուսումնական դասընթացքը» որուն առաւելութիւնները հետեւեալներն են. 1. Դպրոցական surmenage-ին (տարապարման աշխատութիւն) առաջը առնել, եւ 2. Դպրոցին մէջ անշահութիւն անցուած օրուան քանի մը ժամերը (ուր մարդն խանգիրն ու կամքին լքումը կը տեսնեն եւ ծուլութեան ուսանութիւնը կը ծնունեն ալս կերպին բնաւորութեան մէջ) օգտագործելու կերարկել դպրոցին դասրա՝ պիտանական ա՛ր եւ է զբաղումի՝ ելլա՛ զնաանիկան չդիանանին մէջ։ ելլա՛ ա՛ր եւ է որ հնարաւորի կամ արդիւնաբեր գործի մէջ։

Այս դասընթացքն դասրա է երկարօրեն խօսել դպրոցական սիւրմրնաժին վրայ, բայց առիթն է օրագրի բաղաձ մը ուղղել այն անոնց ու անդաթ դպրոցավարներուն, որոնք ապիտորէն կ'անտարարեն բնաւեանն օրէնքներուն դէմ։

«Կիսօրեայ» ուսումնական առաւելութիւններէն երկրորդին անցնելով՝ ան՝ ալ՝ իր կարգին՝ ունի կիրին նպատակ եւ նպատակ. մէկը՝ բարոյական, որ է դպրոցականներուն որոշեցնել արժէքը իրենց ժամանակին, քանի որ անպատճառ երկար ատեն դպրոցին մէջ մնալը չէ՝ օգտակարը այլ՝ քիչ ժամանակի մէջ առաւելագոյն չափով օգտակար արուած դասերէն եւ դասերով ու ծալ կեանքի չվարժուելի, ժամավաճառ չելլալ։ Մէյ՝ նիւթական օգտակարը կը կայանայ դպրոցին դուրս ազաց անցնելիք ժամանակին գործածութեան կերպէն։ Տղաքը ի՞նչ պէտք է քանի նոյն կիսօրեայի աւելորդութեան մէջ ելլեն եւ ա՞ր պիտի զբաղին պարզնալութեամբ։ Մանրամասնութիւններու մէջ չմտնելով՝ կրնանք բաղդ դիները նկատի առնել. ազիներեր, տան մէջ, պիտի ուսանեն բազմաթիւ ու բազմաեռակ գործեր, անարարական պարտականութիւններ, որոնք իրենց համար անհրաժեշտ են ի՛նչ պայմանի ու վիճակի մէջ ալ գտնուին. ամէն ազգի՝ հարատաւ թէ ազգատ՝ իր մօրը ձեռքին տակ հրամանգաւորելու պէտք ունի, տան գործերէն, կոր կարել, փոքրիկներուն օգնել եւ բոլոր անոնցմէ հոգերու մասնակցիլ. քաղաքներէն ալ, լինեսա՞ն ալ անկարօտ չեն այս քանանի զբաղումներու վարժուելու հարկիներ։ Մեզ որ անոնք իրենց գործունէութեամբ իրենց շահարեր ելլալ, մանաւանդ երբ դպրոցին կամ երկրագործական միջավայրերու բնակիչ են կամ ճարտարագործական որ եւ է զբաղում ունեցող տեղեր կը գտնուին, օրինակ ներամարտութիւն, դարգաչինութիւն, կար, ձեւ, հիւսուածք, ձեռագործ, ասղնագործութիւն, նկարչութիւն, երաժշտութիւն, եւն.։

Իսկ մանչերը շատ աւելի ընդարձակ ասպարէզ ունին իրենց զարգացման։ մինչեւ որ մեր ինքն իրենց հոգը օգնել, խոնարհութեան գործերու մէջ. գիրնան արհեստանոցներու մէջ ալիքութիւն ընել, ա՛ր եւ է արհեստի ընտելանալ, քաղաքներու մէջ, ծանօթ արհեստաւորներու քով աշխատիլ, իսկ գիւղերու մէջ՝ խոշորատ, պարտիզպան, ալեգործ, երկրագործ, եւն. ելլալ կամ գտնէ այդ զբաղումներուն նախավարժութիւնը (apprentissage) ընելու։ Գործնականութեան այս դասրան մէջ, հարկեցուցիչ կը դառնայ՝ ժամանակը կարելի եղածին չափ չանհատել, եւ քանի՛ զբաղումներու հարկինը։ Մեզ որ անոնք իրենց գործունէութեամբ իրենց շահարեր ելլալ, մանաւանդ երբ դպրոցին կամ երկրագործական միջավայրերու բնակիչ են կամ ճարտարագործական որ եւ է զբաղում ունեցող տեղեր կը գտնուին, օրինակ ներամարտութիւն, դարգաչինութիւն, կար, ձեւ, հիւսուածք, ձեռագործ, ասղնագործութիւն, նկարչութիւն, երաժշտութիւն, եւն.։

Իսկ մանչերը շատ աւելի ընդարձակ ասպարէզ ունին իրենց զարգացման։ մինչեւ որ մեր ինքն

Լոնդոնի Ֆրանսիական դեսպանատունը ստացել է հետևյալ հեռագիրը Ֆրանսիայի Ազգային Ժողովի նախագահ Մասիեից. «Ֆրանսիայի Ազգային Ժողովը հրաժարվեցավ ընդունել Ֆրանսիայի Ազգային Գրադարանի նոր տնօրենի թեկնածուն, որ

ԳԵՂՈՒՄՈՒՄՈՎՀՏՈՒ

ԴԵՂԱՏԱՐԱՆ ՀՈՍ ՀՈՍ

ԽՈՒՐՄԻ Ֆ. ԱՐՔԱՅԻ

Ամբողջ գիրքը՝ 1 ռուբլի։

Ամենայն գրասենյակներ, գրավաճառներ եւ գրադարաններ։

ԲՈՒՆԻՆ ՇԱՐՔԻ ՇԱՐՔ

Ֆրանսերեն գրեցին Ֆ. Ֆ. Ֆ.

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԱՌԱՋԱՎՈՐ ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ ԳԻԾԱՖՈԼԻՆ

ԲՐՔԵՆԻՈՐԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ 1905 Նոյնմբեր 1 [Ն.Տ.] Հարեւանցի օրէն սկսեալ ՀԱՅՏՆԻ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՓԱԽ

ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ ՀԱՄԱՐ ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ԱՆՑԱԾ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Անուն	Ելք	Մուտք	Ելք	Մուտք	Ելք	Մուտք	Ելք	Մուտք	Ելք	Մուտք	Ելք	Մուտք
Հարաւային Գրեթէ	1300	1300	1300	1300	1300	1300	1300	1300	1300	1300	1300	1300
Գրեթէ